

13 MAI 2008

Justis- og politidepartementet
Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

JUSTISDEPARTEMENTET	
13 MAI 2008	
SAKS NR.:	200801226
AVD./KONT./BEH.:	PLA / PLA-K / IBF
DOK. NR.:	12
FORSLAG NR.:	431.0

Deres ref.: 200801226- /IBF

Vår ref.: 08/4668
Saksbehandler: Line Bosnes

Dato: 06.05.08

Høringssvar: NOU 2008:4 "Fra ord til handling - bekjempelse av voldtekt krever handling"

1. Innledning

Det vises til Justis- og politidepartementets høringsbrev 14.03.08. Arbeids- og velferdsdirektoratet har merknader til høringen. Vårt høringssvar oversendes også på e-post.

Arbeids- og velferdsdirektoratet stiller seg positive til NOU 2008:4 og ser det som svært viktig at utredning er gjennomført. Direktoratet har ingen overordnede merknader til NOUen, men har noen synspunkter rundt utredningens forslag som gjelder helsetjenester.

2. Merknader til kapittel 9.5 punkt 6, kostnadsfri psykolog- og psykiatrisk behandling

Utvalget foreslår at nødvendig oppfølging hos psykolog og psykiater utover akuttfasen skal være kostnadsfri for voldtektsofferet i ett år fra slik behandling blir påbegynt. Det foreslås videre at dette skal være uavhengig av om hjelpen ytes av spesialist med eller uten avtale med det offentlige.

Arbeids- og velferdsdirektoratet ser flere store utfordringer knyttet til forslaget. Forslaget stiller store problemstillinger i henhold til fri behandling i ett år, behandlere uten driftsavtale, samt avgrensning og kapasitet. Vi skal videre gå inn på de utfordringer dette fører med seg.

2.1 Fri behandling i ett år

Et av utvalgets forslag til tiltak er å gi voldtekts ofre kostnadsfri behandling hos psykolog og psykiater i ett år. For å kunne gi fritak fra å betale egenandel må forskriften til § 5-4 og § 5-7 (og poliklinikkforskriften) endres.

Det er i dag to grupper som er fritatt for å betale egenandel hos psykolog, barn under 18 år og HIV-positive. Ved behandling hos psykiater, er blant annet barn

ARBEIDS- OG VELFERDS DIREKTORATET

Postadresse: Postboks 5, St. Olavs Plass // 0130 OSLO

Besøksadresse: C.J. Hambros plass 2 // 0164 OSLO
Tlf: 21 07 10 00 // Faks: 21 07 10 10

www.nav.no

under 18 år fritatt for egenandel. NAV har foreslått at det på grunnlag av helsepolitiske prioriteringen bør etableres mest mulig generelle fritaksgrunner på tvers av stønadsområder. Egenandelsfritak for voldtekts ofre ved psykologisk og psykiatrisk behandling vil være et skritt i annen retning.

2.2 Behandlere uten driftsavtale

Folketrygdloven § 5-4 og 5-7 åpner ikke for å gi stønad til behandling hos behandlere uten driftsavtale. Etter dagens ordning vil pasienter som benytter behandlere som har avtale med det offentlige, betale egenandel opp til egenandelstaket (1740 kr i 2008). En vil da kunne få frikort og rett til fri behandling, hos behandlere med avtale ut året (jf. folketrygdloven § 5-3). Pasienter som benytter behandlere uten avtale med det offentlige, må betale hele kostnaden selv.

2.3 Avgrensning og kapasitet

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan ikke se at det er ønskelig med en lovendring som åpner for å gi stønad til psykologisk og psykiatrisk behandling hos behandlere uten avtale med det offentlige for en spesifikk gruppe pasienter. Ordningen vil kunne skape debatt i forhold til lignede grupper som ikke gis samme mulighet, for eksempel ofre for incest, vold og andre alvorlige traumer. Ved å åpne for at en gruppe får særlige rettigheter, må en forvente at andre interesseorganisasjoner vil kreve det samme for sine medlemmer. Ved å åpne for at noen kan gå utenom hovedreglene for stønad, skapes det en ulikhet etter gruppe og ikke etter behovet for hjelp. Det blir da en forskjellsbehandling på muligheten for å få hjelp, og dette er ikke noe Direktoratet ser som ønskelig.

Det er i dag stor pågang av personer som søker hjelp hos psykologer og psykiatere med avtale med det offentlige. Dette fører til ventetid, og for mange, vanskelig å komme til. Behandlere som ikke har avtale med det offentlige har ofte høy pris, og en får i dag ikke noe støtte til å betale for dette. Med utvalgets forslag vil en gi ofrene større muligheter til å få den behandlingen de har behov for. En vil gi flere muligheten til hjelp, og økonomi blir ikke avgjørende for hvem som får hjelpen. En av utfordringene vil være om psykologene og psykiaterne har mulighet til å ta i mot så mange nye pasienter som det her kan bli snakk om. Arbeids- og velferdsdirektoratet ser det som viktig at ordningen ikke går ut over andre behandlingsgrupper. Slik psykolog- og psykiaterdekningen er i dag er det fare for at dette vil kunne skje.

Et annet viktig spørsmål vil være hvordan ordningen skal avgrenses. Skal det stilles krav til dokumentasjon, for eksempel at voldtekten er anmeldt, at voldtektsofferet har oppsøkt et voldtektsmottak, lege eller lignende? Hvordan skal ordningen avgrenses i tid? Mange voldtekts ofre vil kunne ha behov for behandling

på sikt, og det er ikke sikkert at behandlingsbehovet oppstår før en stund etter hendelsen. Dette vil kunne medføre at personer som ble ofre før ordningen ble satt i verk, nå vil kunne føle behovet og få mulighet til behandling som følge av ordningen. Det vil også være et spørsmål om ordningen skal gjelde personer som har vært utsatt for voldtekt under krigshandling i andre land, og nå er bosatt i Norge. Hvor langt tilbake i tid kan voldtekten kunne ha skjedd? Om ordningen kun gjelder etter regelendringen kan dette oppfattes som forskjellsbehandling for de som har blitt voldtatt tidligere og nå har behov for behandling. Hvis ordningen innføres vil det også være viktig å vurdere om det skal innføres tidsfrist på hvor lenge etter hendelsen behandling kan startes.

2.4 Kontroll

Refusjon for behandling hos behandlere uten avtale vil også gi utfordringer i forhold til oppgjør og kontroll. Behandlere som har driftsavtale med helseforetak, har avtale om direkte oppgjør med NAV, og det er etablert systemer for elektroniske oppgjør og kontroll. Dersom det åpnes for refusjon til behandlere uten avtale, må det etableres et eget system for oppgjør og kontroll med disse.

Det vil også være viktig å kunne følge opp at ordningen blir benyttet etter intensjonen, og at behandlingen ikke brukes til å bearbeide andre hendelser.

2.5 Kostnader

Utvalget har kommet frem til at ordningen ekstra vil koste rundt 15 000 000 kroner per år.

Det er estimert at rundt 8000-16000 personer opplever voldtekt eller voldtektsforsøk hvert år. Av disse søker mellom 4000-8000 helsehjelp. Utvalget anslår videre at 3000-6000 vil kunne ha behov for langvarig hjelp. Om ordningen har tilbakevirkende kraft vil dette også kunne føre til forhøyede utgifter de første årene. Arbeids- og velferdsdirektoratet ser ikke bort fra at utgiftene vil kunne bli høyere enn 15 000 000 kroner ekstra per år, om opp mot 6000 personer har behov for langvarig behandling.

2.6 Andre organiseringsmuligheter

Dersom ordningen skal innføres, mener Arbeids- og velferdsdirektoratet at tilbudet ikke bør forankres i folketrygdloven. En annen mulighet er å gi tilskudd til de regionale helseforetakene, som kan etablere et særskilt tilbud for voldtekts ofre gjennom tjenestekjøp. Ved å gi de regionale helseforetakene et "sørge-for-ansvar" vil en slippe noen av problemstillingene vi har sett ovenfor. Det kan også være aktuelt å knytte tilbudet opp mot voldtektsmottakene som et lavterskeltilbud.

Ved å holde ordningen utenfor folketrygdloven får en andre muligheter, og en kan lage en ordning som fungerer for gruppen. Med en annen type organisering vil en unngå problematikken rundt behandlere uten avtale, men en vil allikevel ha mange store spørsmål rundt likebehandling i forhold til sammenlignbare grupper.

2.7 Oppsummering

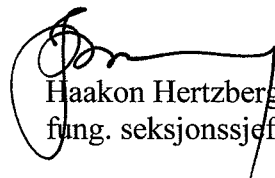
Arbeids- og velferdsdirektoratet ser at utvalgets forslag til fri psykolog og psykiatrisk behandling vil være hensiktsmessig for voldtektsopfrene, men vi mener forslaget reiser så mange prinsipielle problemstillinger i forhold til likebehandling av utsatte grupper, at vi går i mot eventuelle endringer i folketrygdloven for å gi et særskilt tilbud til denne gruppen. Folketrygdloven åpner ikke for stønad til behandling hos behandlere uten driftsavtale.

Arbeids- og velferdsdirektoratet ønsker å opprettholde denne ordningen slik den fungerer i dag, og dersom man ønsker å etablere et særskilt tilbud for voldtektsutsatte, bør dette organiseres utenfor folketrygdloven.

Med vennlig hilsen

Tor Saglie
Arbeids- og velferdsdirektør

Haakon Hertzberg
fung. seksjonssjef

Kopi: Arbeids- og inkluderingsdepartementet, postboks 8019 Dep, 0030 Oslo